

การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

เรื่อง บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ

เมื่อกล่าวถึงสหกรณ์ คงเคยได้ยินประโยคเหล่านี้ “สหกรณ์เป็นของสมาชิก โดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก” เพียงประโยคสั้นๆ แต่เมื่อนำมาขยายความเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสหกรณ์ ซึ่งโดยปกติเรามักจะแบ่งคนในสหกรณ์ออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายสมาชิก ฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ในที่นี้ขอกล่าวถึงส่วนของคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องในฐานะเป็นผู้แทนของสมาชิก เป็นเพื่อนร่วมทีมของคณะกรรมการฯ และเป็นนายจ้างของเจ้าหน้าที่ ฉะนั้น คณะกรรมการฯ จึงมีบทบาทเชิงคู่ กล่าวคือเป็นทั้งผู้นำและผู้รับใช้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีความสามารถสูง เช่นเดียวกับกรรมการในองค์กรอื่นๆ โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องสำนึกอยู่เสมอในความเป็นจริงที่ว่า “สหกรณ์เป็นของสมาชิก โดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก”

ความจำเป็นที่ต้องมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

สมาชิกทุกคนจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นโดยร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านเงินทุน การผลิต และการจำหน่ายเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนจึงเป็นเจ้าของสหกรณ์ แต่เนื่องจากสมาชิกทุกคนไม่สามารถร่วมกันบริหารงานสหกรณ์ได้ จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการเลือกตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์ โดยพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้ามั่นคง สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่มวลสมาชิก

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

สหกรณ์เป็นนิติบุคคล โดยมีบุคคลคณะหนึ่งซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ เรียกว่า “คณะกรรมการดำเนินการ” มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการทั้งปวงของสหกรณ์ และเป็นผู้แทนของสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนได้ ในการดำเนินกิจการคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ และมติที่ประชุมใหญ่ ตลอดจนปฏิบัติตามทางอันสมควร เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่สหกรณ์ สรุปได้ว่าหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีดังนี้

๑. ประชุมคณะกรรมการกำหนดระเบียบต่างๆ ขึ้นใช้ในสหกรณ์ และสำเนาระเบียบที่กำหนดขึ้นให้นายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบ เว้นแต่ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสมาชิกสหกรณ์ ระเบียบว่าด้วยการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น และระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ควรมีความเข้าใจในระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ และดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้

๒. กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

๓. ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

๔.พิจารณาในเรื่องการรับสมาชิกและสมาชิกออกจากสหกรณ์ ตลอดจนดูแลให้สมาชิกปฏิบัติตาม
ต่างๆ ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติและคำสั่งของสหกรณ์

๕.พิจารณาดำเนินการแต่งตั้งหรือจ้างผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ตลอดจนกำหนดความ
รับผิดชอบและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานต่างๆ พร้อมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือน

๖.พิจารณาอธิบายหมายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานให้แก่ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ
เลขานุการ เภรียญ ผู้จัดการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม

๗.พิจารณาเชิญบุคคลภายนอกที่เห็นสมควรเป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์

๘.อนุมัติรายการจ่ายเงินที่สำคัญๆ พิจารณาในเรื่องการรับฝากเงิน การกู้ยืมเงิน การให้เงินกู้ การฝาก
หรือลงทุนเงินของสหกรณ์

๙.พิจารณารายงานทางการเงินประจำเดือนของสหกรณ์ที่ฝ่ายจัดการนำเสนอต่อที่ประชุม

๑๐.พิจารณารายงานของคณะกรรมการอื่น ผู้ตรวจสอบกิจการ ความเห็นของผู้จัดการ และสมาชิกที่
เกี่ยวข้องกับกิจการของสหกรณ์ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ มาพิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์

๑๑.กำหนดและดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ เสนอบแสดงฐานะการเงินและรายงานประจำปี
แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่

๑๒.เสนอแนะการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่พร้อมทั้งเสนอแผนงาน และงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีให้ที่ประชุมใหญ่ออนุมัติ

๑๓.พิจารณาการฝากเงินและกู้เงินจากสถาบันการเงิน หน่วยราชการ หรือสหกรณ์อื่น ตลอดจนค้า
ประกันเงินกู้ที่สหกรณ์กู้ยืม

๑๔.เป็นตัวแทนของสหกรณ์ในการทำนิติกรรม การฟ้องต่อสู้ดำเนินคดี เกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์
ประนีประนอมยอมความ

๑๕.กรณีกรรมการสหกรณ์คนใดคนหนึ่งทำงานไม่มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการดำเนินการสมาชิก
พิจารณาถอดถอนโดยเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

๑๖.พิจารณาอธิบายให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์เก็บรักษาทะเบียน สมุดบัญชี เอกสารต่างๆ รวมทั้ง
อุปกรณ์ดำเนินงานของสหกรณ์ โดยการแต่งตั้งคำสั่งให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจน

๑๗.พิจารณาดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับสินทรัพย์ ดูแลที่ดิน สำนักงาน อาคาร อุปกรณ์และทรัพย์สิน
อื่นๆ ให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย

๑๘.พิจารณาให้ความเที่ยงธรรมแก่สมาชิกและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ตลอดจนสอดส่องดูแลโดยทั่วไป
เพื่อให้กิจกรรมของสหกรณ์ดำเนินไปด้วยดี

๑๙.พิจารณาให้สหกรณ์สมัครเป็นสมาชิกชุมนุมสหกรณ์ หรือลาออกจากการเป็นสมาชิกชุมนุม
สหกรณ์ โดยต้องพิจารณาถึงผลได้ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการพิจารณาดังกล่าว

๒๐.พิจารณาแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่งเข้าประชุมใหญ่ และออกเสียงในการประชุมใหญ่ของ
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และองค์กรอื่นที่สหกรณ์เป็นสมาชิก

ความรับผิดของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดเกี่ยวกับความรับผิดของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในกรณีที่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ หรือกระทำการโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ของตนจนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์ หรือสมาชิกอันเป็นเหตุให้สหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการ หรือฐานะการเงินตามรายงานการสอบบัญชี หรือรายงานการตรวจสอบเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย คณะกรรมการดำเนินการต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่สหกรณ์ หากแต่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๓ ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ จึงต้องปรับใช้กับกฎหมายทั่วไป ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นๆ
